

Sygn. akt VI Gz 57/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział VI Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Jerzy P. Naworski

Sędziowie: SO Zbigniew Krepski, SO Joanna Rusińska

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2016 r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku dłużnika T. D. i wierzyciela (...) Bank (...) S.A. w W.

o ogłoszenie upadłości dłużnika T. D.

na skutek zażalenia dłużnika (sygn. akt VI Gz 57/16) na pkt 1 (pierwszy) i wierzyciela (sygn. akt VI GZ 58/16) na pkt 2 (drugi) postanowienia Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 24 lutego 2016r., sygn. akt V GU 74/15

postanawia

1. połączyć do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy Gz 57/16 i Gz 58/16, które będą występować pod sygn. VI Gz 57/16,
2. oddalić oba zażalenia

Jerzy P. Naworski

Zbigniew Krepski Joanna Rusińska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 lutego 2016 r., w sprawie z wniosku dłużnika T. D. i wierzyciela (...) Bank (...) S.A. w W. o ogłoszenie upadłości dłużnika T. D., Sąd Rejonowy oddalił oba wnioski, obciążył dłużnika kosztami postępowania i zasądził od niego na rzecz wierzyciela kwotę 2.834,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd ten wskazał, że wierzyciel (...) Bank (...) S.A. w W. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości swojego dłużnika T. D., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) T. D. w Z., uzasadniając to tym, że brak jest możliwości wyegzekwowania przysługujących mu należności w kwocie przekraczającej 3.700.000,00 zł. Wierzyciel podał nadto, iż dłużnik posiada wymagalne zobowiązania wobec innych podmiotów. T. D. również złożył wniosek o ogłoszenie swojej upadłości uzasadniając to tym, że w dniu 20 maja 2015 r. zaistniał w stosunku do niego stan niewypłacalności. Wnosił nadto o zabezpieczenie postępowania poprzez ustanowienie tymczasowego nadzorcy sądowego. Postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2015 r. sąd upadłościowy zabezpieczył postępowanie poprzez ustanowienie tymczasowego nadzorcy sądowego, a postanowieniem z dnia 07 stycznia 2016 r. połączył postępowania z wniosku dłużnika i wierzyciela do łączonego rozpoznania.

Sąd pierwszej instancji uznał, że z załączonych do wniosku dokumentów i sprawozdania tymczasowego nadzorcy wynika, iż T. D. nie uregulował swoich wymagalnych zobowiązań na dzień 01 grudnia i 04 grudnia 2014 r., natomiast

od 2015 r. zaprzestanie wykonywania zobowiązań nabrało trwałego charakteru. Dłużnik posiada obecnie wymagalne zobowiązania wobec wnioskodawcy oraz szeregu innych wierzycieli. Ogólna suma wymagalnych zobowiązań według stanu na dzień 18 września 2015 r. wynosi co najmniej 20.200.000,00 zł i są to należności główne. W takim stanie rzeczy została stwierdzona przesłanka w postaci niewypłacalności wymagana przez art. 11 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn. Dz. U. 2015 r. poz. 533 ze zm., dalej p.u.n.) w zw. z art. 449 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. prawo restrukturyzacyjne (DZ. U. poz. 978) w brzmieniu obowiązującym w chwili złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Sąd upadłościowy analizował stan faktyczny w świetle art. 13 p.u.n., zgodnie z którym sąd oddali wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania.

Koszty postępowania upadłościowego, jak podkreślił ten Sąd, zostały zdefiniowane w art. 230 p.u.n. i obejmują szeroki zakres wydatków, które powinny być finansowane z majątku masy upadłości. Jak wskazuje praktyka już pierwszy etap postępowania upadłościowego prowadzonego wobec przedsiębiorcy wiąże się ze znacznymi kosztami związanymi z obwieszczeniem w prasie i (...), opłatami w Krajowym Rejestrze Sądowym, powiadomieniem wierzycieli, wynagrodzeniem syndyka i księgowego. W dalszym okresie dochodzą koszty obwieszczenia o liście wierzycieli i planie podziału.

W sprawie do prognozowanych kosztów postępowania należy zaliczyć także inne, kwestionowane przez dłużnika, w szczególności koszty ochrony nieruchomości w wysokości 168.000,00 zł. Dłużnik podnosił, że dla ochrony nieruchomości wystarczający będzie dozór firmy ochroniarskiej, którego koszt wyniesie 2.400,00 zł. Należy jednak zgodzić się ze stanowiskiem tymczasowego nadzorca sądowego, iż brak ochrony osobowej nie pozwoli na zabezpieczenie nieruchomości przed jej rozkradzeniem i zniszczeniem. W związku z tym poniesienie powyższych kosztów jest niezbędne i celowe. Nie licząc zatem ewentualnych dodatkowych kosztów, np. związanych z dochodzeniem roszczeń, koszty postępowania upadłościowego z pewnością przekroczą kwotę 300.000,00 zł. Materiał dowodowy w postaci dokumentów dołączonych do wniosku i sprawozdania tymczasowego nadzorca wskazuje, że majątek dłużnika, który mógłby zostać przeznaczony na zaspokojenie wierzycieli, jest niewielki.

T. D. jest właścicielem udziału wynoszącego 1/2 w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej o powierzchni 0,3118 ha położonej w Z. (...). Szacunkowa wartość tego udziału wynosi 140.000,00 zł. Dłużnik w żaden sposób nie wykazał, że jest on wart więcej, a w szczególności twierdził, że jego wartość po dokonanych po 2010 r. remontach wynosi 550.000,00 zł. Wycena całej nieruchomości na kwotę 420.000,00 złotych netto została dokonana w 2010 r., a zatem w okresie hossy na rynku. W świetle aktualnych ofert sprzedaży nieruchomości o podobnej charakterystyce przedstawionych przez tymczasowego nadzorcę sądowego wartość szacunkowa zaproponowana przez niego jest adekwatna do realnej możliwej do uzyskania kwoty ze sprzedaży nieruchomości dłużnika. Ponadto, jak zauważył Sąd a quo, nieruchomość obciążona jest sześcioma hipotekami na łączną kwotę wynoszącą 9.925.471,71 zł, przy czym realna kwota zobowiązań zabezpieczonych hipotecznie wynosi 9.000.000,00 zł. W przypadku sprzedaży nieruchomości obciążonej hipoteką koszty postępowania zaspokajane są w wysokości nieprzekraczającej dziesiątej części kapitału, o czym stanowi art. 345 ust. 1 p.u.n. Prognozowana suma możliwa do uzyskania ze sprzedaży nieruchomości dłużnika wyniosłaby zatem ok. 14.000,00 zł.

Majątek ruchomy dłużnika stanowią dwa samochody ciężarowe: z 2000 r. o wartości ok. 15.000,00 zł i z 2008 r. o wartości szacunkowej 39.000,00 zł, a także przyczepa ciężarowa warta ok. 5.000,00 zł. Łączna wartość składników ruchomych majątku dłużnika wynosi zatem ok. 59.000,00 zł. W majątku wspólnym dłużnika i jego żony pozostaje także kwota 50.000,00 zł pochodząca z pożyczki udzielonej małżonkom z przeznaczeniem na koszty prowadzonych wobec nich postępowań upadłościowych. Dłużnik posiada ponadto wierzycielności w stosunku do 22 podmiotów na łączną kwotę 6.320.485,42 zł. W dniu 26 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w Toruniu w sprawie sygn. akt VI GNc 166/15 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym nakazał A. S. zapłatę T. D. kwoty 6.068.653,00 zł. Orzeczenie to nie jest jednak prawomocne. Nawet w przypadku prawomocnego zasądzenia wszystkich przysługujących dłużnikowi wierzycielności nie sposób zakładać, że uda mu się je wyegzekwować w pełnej

wysokości. W związku z tym, zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, wymagalnych wierzytelności nie należy brać pod uwagę przy ocenie możliwości zaspokojenia kosztów postępowania upadłościowego.

Sąd pierwszej instancji podzielił pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 1 kwietnia 2003 r. (II CK 484/02, OSP 2004, nr 3, poz.38) podkreślając, że jeżeli jedynym majątkiem dłużnika są wierzytelności, to wniosek o ogłoszenie upadłości należy oddalić na podstawie art.13 p.u.n., albowiem wierzytelności i roszczenia nie należą do majątku dłużnika, o którym mowa w art.13 p.u.n. Łączną wartość majątku dłużnika można zatem oszacować na kwotę nieznacznie przewyższającą 100.000,00 zł. W zestawieniu z prognozowanymi kosztami postępowania upadłościowego przekraczającymi kwotę 300.000,00 zł Sąd a quo stwierdził, że majątek dłużnika jest niewystarczający dla ich zabezpieczenia, a przede wszystkim z góry wyklucza cel postępowania, jakim jest chociażby minimalne zaspokojenie roszczeń wierzycieli.

W konsekwencji Sąd pierwszej instancji uznał, że jakkolwiek dłużnik jest niewypłacalny, to z uwagi na obecny stan jego majątku postępowanie upadłościowe nie może być prowadzone, albowiem nie ma możliwości pokrycia kosztów postępowania a tym bardziej zaspokojenia wierzycieli, co jest podstawowym celem egzekucji uniwersalnej.

Upadłość, jak podkreślił ten Sąd, nie może mieć na celu jedynie likwidację majątku oraz porządkowanie dokumentacji przez syndyka. Proces upadłości nie jest dobrodziejstwem dla dłużnika, a metodą na odzyskanie należności przez wierzycieli dłużnika. Syndyk nie jest zaś powołany aby zastępować, czy też wyręczać dłużnika z problemów w uporządkowaniu sytuacji, weryfikacji dokumentów i sprzedaży majątku. W toku postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości uzasadniona jest bardziej rygorystyczna ocena majątku dłużnika. Na tym etapie postępowania niezbędna jest surowość ocen możliwości pozyskania środków finansowych w postępowaniu upadłościowym. Chodzi bowiem o ustalenie, czy efektem postępowania upadłościowego ma być tylko jego likwidacja i wygenerowanie kosztów postępowania, czy też zaspokojenie wierzycieli według reguł prawa upadłościowego. Celem upadłości nie jest bowiem sama likwidacja majątku i pokrycie kosztów postępowania, a rzeczywiste zaspokojenie wierzycieli. Uwzględniając koszty postępowania upadłościowego osiągnięcie takiego celu w sprawie nie jest realne. Jeżeli pozyskane fundusze mogą pokryć jedynie koszty, to w gruncie rzeczy jedyny efekt finansowy postępowania dotyczyć będzie syndyka i osób, którymi się będzie posługiwał dla realizacji zadań w postępowaniu upadłościowym. Gdy środki znajdujące się w masie upadłości wystarczają jedynie na pokrycie kosztów, bez perspektyw pozyskania funduszy dla wierzycieli, ogłoszenie upadłości nie jest celowe albowiem z góry przekreślona jest szansa zaspokojenia wierzycieli. Dlatego też, na podstawie art. 13 ust. 1 i 2 p.u.n., oba wnioski o ogłoszenie upadłości zostały oddalone. O kosztach postępowania Sąd upadłościowy orzekł na mocy art. 32 ust. 3 p.u.n. (k. 501-507).

Postanowienie zostało zaskarżone przez dłużnika i wierzyciela.

Dłużnik w zażaleniu zarzucił mu:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 w zw. z art. 299 p.u.n. poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego i w konsekwencji uznanie, że sprawozdanie tymczasowego nadzorca sądowego w zakresie ustalenia wysokości kosztów postępowania upadłościowego na poziomie ponad 300 tys zł może stanowić podstawę ustaleń faktycznych, podczas gdy ustalenia i wnioski zawarte w tym sprawozdaniu są sprzeczne przedłożonymi przez dłużnika dowodami oraz zasadami doświadczenia życiowego, które to naruszenie doprowadziło do błędnych ustaleń w zakresie ustalenia, że:

a) koszty ochrony nieruchomości wyniosą ok. 168.000,00 zł, a nie ok. 2.400,00 zł,

b) koniecznym będzie poniesienie kosztów związanych z dochodzeniem należności, podczas gdy one nie powstaną, a to z uwagi na opłacenie przez dłużnika wszelkich kosztów związanych z dochodzeniem należności, jeszcze przed złożeniem wniosku o upadłość,

podczas gdy koszty postępowania wyniosą ok. 100 tys zł,

2) nieuwzględnienie przez Sąd pierwszej instancji, że kwota ostatecznych kosztów postępowania winna ulec obniżeniu z uwagi na to, że małżonka dłużnika, prowadząca działalność w tym samym miejscu oraz będąca współwłaścicielem nieruchomości, również złożyła wnioski o ogłoszenie upadłości,

3) naruszenie art. 233 k.p.c. w zw. z art. 229 p.u.n. poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego i uznanie, że sprawozdanie tymczasowego nadzorcy sądowego w zakresie ustalenia wartości majątku dłużnika może stanowić podstawę ustaleń faktycznych, podczas gdy ustalenia i wnioski zawarte w tym sprawozdaniu są sprzeczne przedłożonymi przez dłużnika dowodami oraz zasadami doświadczenia życiowego, które to naruszenie doprowadziło do błędnych ustaleń w zakresie ustalenia:

a) wartości nieruchomości, której dłużnik jest właścicielem na prawach ustawowej wspólności majątkowej na poziomie 280.000,00 zł, podczas gdy jest ona warta ok. miliona zł,

b) wartości ruchomości na poziomie 59.000,00 zł, podczas gdy ich wartość wynosi 75.000,00 zł,

4) nieuwzględnienie w wycenie majątku dłużnika wierzytelności w wysokości 6.068.653,00 zł należnej dłużnikowi od A. S..

Wskazując na te zarzuty dłużnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu zażalenia skarżący dłużnik przedstawił szerszą argumentację odnoszącą się do poszczególnych zarzutów (k. 518-529).

Wierzyciel zarzucił w zażaleniu:

1) błąd w ustaleniach przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia przez błędne zastosowanie art. 13 ust. 1 i 2 p.u.n. i niezastosowanie art. 13 ust. 3 p.u.n. oraz przyjęcie, że nie zachodzą podstawy do ogłoszenia upadłości dłużnika,

2) obrazę art. 131 k.p.c. w zw. z art. 35 p.u.n. poprzez niedoręczenie wnioskodawcy sprawozdania tymczasowego nadzorcy sądowego,

3) obrazę art. 168 ust. 3 p.u.n. poprzez przyjęcie przez Sąd nierzetelnego sprawozdania tymczasowego nadzorcy sądowego w zakresie kosztów postępowania upadłościowego i oszacowania majątku dłużnika,

4) obrazę art. 32 ust. 5 i art. 232 p.u.n. przez brak rozpatrzenia deklaracji wierzyciela dotyczącej możliwości uiszczenia zaliczki na potrzeby prowadzenia postępowania w jego wstępnej fazie.

W oparciu o te zarzuty strażacy wierzyciel wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, przedstawiając w uzasadnieniu zażalenia argumentację odnoszącą się do poszczególnych zarzutów (k. 534-539).

Tymczasowy nadzorca sądowy odniósł się do obu zażaleń w piśmie z dnia 23 marca 2016 r., podtrzymując stanowisko, że majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego, a zabezpieczenia tego majątku przekraczają wielokrotnie jego wartość. Wartość niezabezpieczonego majątku dłużnika to środki w kasie i wartość majątku ruchomego, łącznie ok. 84.000,00 zł, podczas gdy szacowane koszty postępowania upadłościowego wynoszą ok. 319.060,00 zł. Tymczasowy nadzorca sądowy odniósł się do zastrzeżeń w przedmiocie prognozowanych przez dłużnika kosztów podkreślając, że nawet przyjmując zdecydowanie zaniżone koszty postępowania upadłościowego wskazywane przez samego dłużnika, tj. 112.960,00 zł, po ogłoszeniu upadłości możliwe byłoby przeznaczenie na te koszty kwoty 98.800,00 zł w sytuacji, w której rzeczywiste koszty wynoszą 319.060,00 zł. Tymczasowy nadzorca sądowy odniósł się także do stanowiska zawartego w zażaleniu wierzyciela (k. 351-356).

Sprawozdanie tymczasowego nadzorcy sądowego obejmujące merytoryczną ocenę dokumentów przedłożonych przez dłużnika w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości nie jest środkiem dowodowym w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości, lecz pełni rolę materiału poglądowego, w oparciu o który sąd może wyrobić

sobie wstępną ocenę co do istnienia stanu niewypłacalności dłużnika oraz sposobu prowadzenia postępowania upadłościowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Na podstawie art. 219 w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. oraz art. 35 p.u.n. Sąd Okręgowy połączył obie sprawy do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Przed przystąpieniem do zasadniczych rozważań konieczne są uwagi o charakterze ogólnym.

W sprawie, jak trafnie podkreślił Sąd a quo, znajdują zastosowanie przepisy p.u.n. sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978 ze zm.), która weszła w życie z dnia 01 stycznia 2016 r. (art. 449 i 456).

Zgodnie z art. 13 ust. 1 p.u.n., sąd oddali wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania. Sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości w razie stwierdzenia, że majątek dłużnika jest obciążony hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską w takim stopniu, że pozostały jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania (art. 13 ust. 2 p.u.n.). Jak stanowi art. 13 ust. 3 p.u.n., przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, gdy zostanie uprawdopodobnione, że obciążenia majątku dłużnika są bezskuteczne według przepisów ustawy albo gdy dokonane zostały w celu pokrzywdzenia wierzycieli, jak również gdy zostanie uprawdopodobnione, że dłużnik dokonał innych czynności prawnych bezskutecznych według przepisów ustawy, którymi wyzbył się majątku wystarczającego na zaspokojenie kosztów postępowania.

Zażalenia nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za swoje istotne dla rozstrzygnięcia sprawy ustalenia Sądu pierwszej instancji oraz dokonaną ocenę prawną.

W wypadku postanowienia oddalającego zażalenie wydanego na podstawie materiału zgromadzonego w pierwszej instancji, w myśl ugruntowanej w judykaturze reguły, sąd odwoławczy nie musi powtarzać dokonanych prawidłowo ustaleń, lecz wystarczy stwierdzenie, że ustalenia te podziela i przyjmuje za własne. Konieczne jest jednak ustosunkowanie się do wszystkich zarzutów apelacji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2006 r., II CSK 126/05, Lex nr 179973).

Co do postępowania dowodowego występuje gradacja uchybień formalnoprawnych. Na pierwszym miejscu analizie podlegają zarzuty dotyczące gromadzenia materiału dowodowego, na kolejnym te, obejmujące ocenę materiału dowodowego, dokonanej w granicach określonych dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. Końcowym etapem są rozważania na temat zarzutów sprzeczności poczynionych przez sąd ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

1. Co do zażalenia dłużnika

W pierwszej kolejności należy zakwestionować powołaną przez skarżącego podstawę prawną poszczególnych zarzutów jako pozostających w związku z art. 229 p.u.n. Postępowanie upadłościowe uważane jest za rodzaj postępowania cywilnego, choć druga jego faza obejmuje także należności niemające cywilnoprawnego charakteru. Postępowanie w przedmiocie upadłości jest postępowaniem rozpoznawczym, natomiast postępowanie upadłościowe w ścisłym znaczeniu ma charakter złożony, w którym występują elementy postępowania rozpoznawczego oraz postępowania egzekucyjnego - wykonawczego. Rozpoznawczy charakter postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości jako sui generis postępowania cywilnego sprawia, że w kwestiach nieunormowanych w ustawie art. 35 p.u.n. nakazuje stosować odpowiednio do tego postępowania przepisy księgi pierwszej części pierwszej kodeksu postępowania

cywilnego, tj. przepisy o procesie. W konsekwencji zastosowanie znajduje nie art. 229, lecz art. 35 p.u.n. Z tą korektą, która nie ma istotnego znaczenia, należy odnieść się do zarzutów dłużnika.

Wprawdzie skarżący tylko w pkt 1 i 3 petitum zażalenie wskazał na naruszenie art. 233 k.p.c., ale także pozostałe zarzuty dotyczą ustaleń faktycznych.

Sąd a quo określając wysokość kosztów postępowania upadłościowego nie uwzględnił złożenia przez małżonkę wniosku o ogłoszenia upadłości i nie odniósł się do tej kwestii w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Tymczasowy nadzorca sądowy ustosunkował się do tego zagadnienia w piśmie z dnia 16 listopada 2015 r. przyznając, że ogłoszenie upadłości małżonki dłużnika mogłoby doprowadzić do tego, że część kosztów mogłaby zostać stosunkowo rozdzielona na dwie masy upadłości, ale nawet wówczas nie ma podstaw do uznania, że majątek dłużnika wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego (k. 358). Stanowisko to powtórzył tymczasowy nadzorca w piśmie z 23 marca 2016 r. (k. 554).

Sąd odwoławczy podziela to stanowisko, czy czyni zarzut błędnych ustaleń dotyczących kosztów postępowania upadłościowego chybionym. Małżonka dłużnika jest samodzielnym przedsiębiorcą. Sąd orzekający w sprawie o ogłoszenie upadłości dłużnika nie jest uprawniony do antycypowania rozstrzygnięcia sądu upadłościowego o wniosku małżonki dłużnika o ogłoszenie jej upadłości. Tym samym nie ma podstaw, aby w ramach kosztów postępowania ujmować potencjalnie rozkładające się koszty prowadzenia upadłości także małżonki dłużnika. Z tego względu zarzut dłużnika jest chybiony. Niezależnie od tego należy podkreślić, co jest znane Sądowi odwoławczego urzędowo, że wniosek małżonki dłużnika został oddalony przez Sąd upadłościowy postanowieniem z dnia 24 lutego 2016 r. (sygn.. akt V GU73/15).

Zarzut naruszenia normy art. 233 § 1 k.p.c., zakreślającej sądowi granice oceny zebranego materiału dowodowego, wymaga wykazania przez skarżącego uchybienia podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy dowodowej poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (np. wyrok SN z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05, Lex 172176). Stanowisko skarżącego, z której wynika inna niż przyjęta przez sąd wersja wydarzeń, w sytuacji, gdy wersji przyjętej przez sąd nie można zarzucić rażącego naruszenia reguł inferencyjnych, stanowi jedynie polemikę ze słusznymi i prawidłowymi ustaleniami sądu.

Skarżący nie wykazał naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. ani w odniesieniu do dokonanej oceny dowodów obejmującej prognozowane koszty postępowania upadłościowego, ani wartości majątku dłużnika.

Sąd pierwszej instancji zgodził się z tymczasowym nadzorcą sądowym, że brak ochrony osobowej nieruchomości nie pozwoli na jej zabezpieczeniu przed rozkradzeniem i zniszczeniem i taka ocena nie narusza zasady wynikającej z art. 233 § 1 k.p.c. Tymczasowy nadzorca sądowy trafnie podkreślił, że nieruchomość jest położona na terenach wiejskich, z dala od innych zabudowań, przez co dodatkowo narażona jest na kradzieże i próby dewastacji. Twierdzenie skarżącego, że wystarczająca jest jedynie ochrona przez firmę ochroniarską z wynagrodzeniem w wysokości 100,00 zł miesięcznie stanowi jedynie polemikę z poprawnym ustaleniem Sądu a quo. Odmiennego wniosku nie uzasadnia dokonany w zażaleniu opis nieruchomości (k. 523-524).

Sąd pierwszej instancji nie odniósł się szerzej do pozostałych kosztów postępowania upadłościowego wskazanych przez tymczasowego nadzorcę sądowego, lecz jedynie zgodził się z jego stanowiskiem i konkluzją, że z pewnością przekroczą 300 tys. zł. Mimo tego nie ma podstaw stwierdzenie skarżącego, że wyniosą one ok. 100 tys. zł. Tymczasowy nadzorca sądowy w piśmie z dnia 23 marca 2016 r. odniósł się szczegółowo do zamieszczonych w zażaleniu wyliczeń dłużnika, co dotyczy kosztów obsługi księgowej, dochodzenia należności, zabezpieczenia i ubezpieczenia pojazdów, obsługi administracyjno-biurowej i kosztów materiałów biurowych. Mając to na uwadze nie ma uzasadnionych podstaw do uznania, że Sąd a quo, akceptując wyliczenie kosztów, które siłą rzeczy jest orientacyjne, naruszył reguły logicznego rozumowania lub zasad doświadczenia życiowego. Tym samym zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w części odnoszącej się do kosztów postępowania upadłościowego stanowi jest także chybiony.

Tak samo należy ocenić zarzut naruszenia tego przepisu w odniesieniu do ustalenia wartości majątku dłużnika. Skarżący wskazał na to, że wartość nieruchomości, której jest współwłaścicielem wynosi ok. miliona zł, ruchomości 75.000,00 zł, a dodatkowo należy uwzględnić wierzytelność wobec A. S. w wysokości 6.068.653,00 zł.

Stwierdzenie żalącego się na temat wartości nieruchomości nie podważa poprawnego ustalenia Sądu upadłościowego, opartego o sprawozdanie tymczasowego nadzorca sądowego. Realna wartość nieruchomości, uwzględniająca jej obciążenia hipotekami, stan, położenie, możliwość adaptacji i porównanie ofert dotyczących podobnych nieruchomości wynosi w granicach 280 tys zł, co daje przypadającą na dłużnika 140.000,00 zł, a uwzględniając unormowanie art. 345 ust. 1 p.u.n. ok. 14.000,00 zł.

Nie ma też podstaw do zakwestionowania wartości składników ruchomych na 59.000,00 zł. Skarżący wskazał, że ich wartość wynosi 75.000,00 zł, gdyż uzyskał ofertę zakupu jednego z aut za 50.000,00 zł, a drugiego za 25.000,00 zł. Skarżący jednak nie przedstawił ofert, co czyni zarzut błędnych ustaleń w tym zakresie chybionym.

Wierzytelności przysługujące dłużnikowi zostały określone na kwotę 6.320.485,42 zł, w tym wynikające z nieprawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w stosunku do A. S.. O ile zgodzić trzeba się z Sądem Rejonowym, że nie sposób zakładać wyegzekwowanie wszystkich wierzytelności, nawet tych wynikających z tytułów egzekucyjnych, to zbyt daleko idzie stwierdzenie, że wymagalnych wierzytelności nie należy brać pod uwagę przy ocenie możliwości zaspokojenia kosztów postępowania upadłościowego. Trudno też zaakceptować bez zastrzeżeń, jak to uczynił Sąd a quo, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2003 r. (II CK 484,02 OSP 2003, nr 4, poz. 38), zgodnie z którym wierzytelności i roszczenia nie należą do majątku dłużnika, o którym mowa w art. 13 p.u.n., pomijając już odrębność stanów faktycznych rozpoznawanej sprawy i tej, na kanwie której zapadło orzeczenie Sądu Najwyższego. Nie przesądza to jednak o zasadności zażalenia. Pomijając to, że nakaz zapłaty, na który powołuje się skarżący nie jest prawomocny, to nie ma pewności co do tego, czy i w jakiej części wierzytelność wobec A. S. zostałaby wyegzekwowana. Ostatecznie należy zgodzić się z Sądem Rejonowym także w tej kwestii. Nie bez znaczenia są wywody tego Sądu na temat celów postępowania upadłościowego zamieszczone w końcowej części uzasadnienia.

W związku z tym i skoro zarzuty zażalenia dłużnika okazały się chybione należało je oddalić (art. 385 w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 35 p.u.n.).

2. Co do zażalenia wierzyciela

Skarżący zarzucając Sądowi pierwszej instancji naruszenie przepisów art. 13 ust. 1 i 2 p.u.n. w istocie kwestionuje ustalenia faktyczne dokonane przez ten Sąd, które zostały zaakceptowane przez Sąd odwoławczy. Ponieważ tej materii były poświęcone poprzednie uwagi nie ma potrzeby ponownego ich powtarzania.

Wprawdzie Sąd Rejonowy jako podstawę rozstrzygnięcia wskazał nie tylko na art. 13 ust. 1 p.u.n. lecz także na art. 13 ust. 2 p.u.n., ale nie poświęcił mu większej uwagi. Mimo tego zarzut naruszenia tego przepisu jest chybiony. W świetle rozważań odnoszących się do zażalenia dłużnika należy uznać, że stan faktyczny objęty jest także hipotezą tego unormowania.

Kwestia ta wiąże się z kolejnym zarzutem, a mianowicie niezastosowaniem art. 13 ust. 3 p.u.n., zgodnie z którym przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, gdy zostanie uprawdopodobnione, że obciążenia majątku dłużnika są bezskuteczne według przepisów ustawy albo gdy dokonane zostały w celu pokrzywdzenia wierzycieli, jak również gdy zostanie uprawdopodobnione, że dłużnik dokonał innych czynności prawnych bezskutecznych według przepisów ustawy, którymi wyzbył się majątku wystarczającego na zaspokojenie kosztów postępowania.

Skarżący podkreślił, że obciążenia hipotekami przymusowymi w kwocie 670.508,26 zł na rzecz (...) sp. z o.o. i w kwocie 8.864.963,71 zł na rzecz Biura Handlowego (...) sp. z o.o. miały miejsce w przeciągu sześciu miesięcy przez złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości, a zatem są bezskuteczne w świetle art. 127 ust. 3 p.u.n. Przepisy art. 127 p.u.n., regulują czynności dokonane przez dłużnika bezskuteczne w stosunku do masy upadłości z mocy prawa, co wynika już tylko z tytułu działu III tytułu II części pierwszej p.u.n.: „Bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego”.

Także powołany przez żalącego się art. 127 ust. 3 p.u.n. nie odnosi się do obciążeń na składnikach majątku upadłego, do których powstania dochodzi bez jego udziału, co w szczególności dotyczy to hipoteki przymusowej. Z tego powodu zarzut naruszenia art. 13 ust. 3 p.u.n. jest chybiony.

Zarzut naruszenia art. 131 k.p.c. w zw. z art. 35 p.u.n. nie zasługuje na uwzględnienie. Pomijając już to, że pierwszy z wymienionych przepisów wskazuje podmioty dokonujące doręczeń, to, jak było o tym już mowa, sprawozdanie tymczasowego nadzorca sądowego obejmujące merytoryczną ocenę dokumentów przedłożonych przez dłużnika w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości pełni rolę materiału poglądowego, w oparciu o który sąd może wyrobić sobie wstępną ocenę co do istnienia stanu niewypłacalności dłużnika oraz sposobu prowadzenia postępowania upadłościowego. Wprawdzie, w ocenie Sadu odwoławczego, dokument ten powinien być doręczony uczestnikom postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości, ale zaniechanie doręczania nie ma wpływu na ocenę rozstrzygnięcia.

Nietrafny jest zarzut naruszenia art. 168 ust. 3 p.u.n., który dotyczy sprawozdania nadzorca sądowego w czasie postępowania upadłościowego, a nie sprawozdania tymczasowego nadzorca sądowego.

Pozostaje zarzut naruszenia art. 32 ust. 5 w zw. z art. 232 p.u.n. Konieczne jest odniesienie się tylko do tego pierwszego przepisu, gdyż drugi odnosi się do właściwego postępowania upadłościowego. Zgodnie a art. 32 ust. 5 zd. 1 p.u.n., od wnioskodawcy sąd może zażądać zaliczki na koszty postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości pod rygorem odrzucenia wniosku. Wprawdzie wierzyciel we wniosku deklarował w razie trudności z pozyskaniem środków rozważenie uiszczenia zaliczki na uzasadnione koszty, ale brzmienie unormowania nie pozostawia wątpliwości, że chodzi w nim o zaliczkę na koszty postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości, a nie na prowadzenie postępowania upadłościowego. W związku z tym sąd na etapie rozstrzygania wniosku o ogłoszenie upadłości nie jest władny do żądania zaliczki, o której mowa w art. 232 p.u.n.

W konsekwencji także zarzuty podniesione przez wierzyciela są chybione, a tym samym jego zażalenia należało oddalić jako bezzasadne (art. 385 w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. i art. 35 p.u.n.).

Jerzy P. Naworski

Zbigniew Krepski Joanna Rusińska

Z.

1.(...)

2. (...)

3. (...)

T (...)